

**ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ¹**

**Public Mindedness in Library Use by Undergraduate Students,
Srinakharinwirot University**

บุษกร เขียวมัน²

Butsakon Kaewmun

เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง³

Therdsak Maitaoutong

พวา พันธุ์เมฆา⁴

Pawa Panmekha

¹ บทความจากปฏิญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2554

² นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: title_but@hotmail.com

³ ป.ร.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: therdsakm@swu.ac.th

⁴ รองศาสตราจารย์ (อาจารย์พิเศษ) ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: pawa@swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1- 4 จำนวน 597 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การคำนวณค่าสถิติ t-test แบบ Independent และค่าสถิติ F-test ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านในระดับสูงซ้อที่นิสิตมีจิตสาธารณะในระดับสูงมาก คือ นิสิตไม่ขีดเขียนข้อความหรือวาดรูปลงบนโต๊ะอ่านหนังสือและจุดบริการต่าง ๆ ในห้องสมุด เมื่อนิสิตใช้ทางเดินขึ้นลงบันไดระหว่างห้องอ่านแต่ละชั้น นิสิตมักจะไม่เปิดประตูทิ้งไว้ และนิตียืมหนังสือเล่มที่ต้องการก่อนนำหนังสือออกจากห้องสมุด ส่วนซ้อที่นิสิตมีจิตสาธารณะในระดับต่ำ คือ เมื่อนิสิตพบเห็นเก้าอี้บางตัวในห้องสมุดอยู่ในสภาพที่ชำรุดนิติตจะแจ้งแก่บุคลากรห้องสมุด ซึ่งจิตสาธารณะมีความแตกต่างในความคิดเห็นของนิสิตค่อนข้างมาก

2. นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิติตเพศหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านิติตเพศชาย

3. นิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิติตชั้นปีที่ 3 และ 4 มีจิตสาธารณะสูงกว่านิติตชั้นปีที่ 1 รายงานพบว่านิติตชั้นปีที่ 4 มีจิตสาธารณะสูงกว่านิติตชั้นปีที่ 1 และ 2 และนิติตชั้นปีที่ 3 มีจิตสาธารณะสูงกว่านิติตชั้นปีที่ 1

4. นิสิตที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Abstract

This research aimed to study and compare public mindedness in library use by undergraduate students, Srinakharinwirot University by classifying the alteration of gender, class level and group of subject branch. Sample groups used in this study are 597 undergraduate students from the first up to the fourth year. Instrument used for data collection is the form for measuring level of public mindedness in using library. Statistics used in data analysis are percentage, average, standard deviation and assumption test using t-test statistic value independent evaluation and F-test statistic value. The analysis results were found that:

1. Undergraduate students have high mutual and sectional public mindedness in using library. There are very high points on their public mindedness in using library; undergraduate students do not write text nor draw picture on reading table and other service points in the library, they do not leave open doors when they walk up or down stairs between each reading floor and they would borrow books they need prior to taking them out of the library. But the low level of undergraduate students on public mindedness in using library is when they find some damaged chairs they would notify the library official. This public mindedness is rather different among undergraduate students.

2. The differential of students' gender has different public mindedness in both mutual and sectional levels. The significant statistic difference is at .05 which indicated female students

have higher public mindedness than male students.

3. The different class levels of undergraduates have significant statistic difference at .05 which indicated that students in the third and fourth year have higher public mindedness than those in the first year. For the sectional level, fourth year students have higher public mindedness than those in the first year and second year; furthermore the third year students have higher public mindedness than those in the first year.

4. There is no difference on their public mindedness in using library among students in different subject branches.

คำสำคัญ: จิตสาธารณะ การใช้ห้องสมุด นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Keyword: Public mindedness, Library use, Undergraduate students, Srinakharinwirot University

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยได้แนวคิดทฤษฎีนิยามตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ไม่เพียงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงค่านิยมของคนในสังคมที่เปลี่ยนไป โดยมีการให้ความสำคัญกับความสำเร็จทางวัตถุมากขึ้น การแข่งขันทางสังคมจึงพุ่งสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจทำให้ผู้คนเห็นใจกันน้อยลงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมน้อยลงเป็นลำดับภาวะดังกล่าวนำไปสู่การขาดหายของสิ่งที่เรียกว่า “จิตสาธารณะ” ซึ่งในภาษาไทยนั้นคำว่า “จิตสาธารณะ” เป็นศัพท์ใหม่ที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่ผ่านมา นอกจากจะใช้ว่าจิตสาธารณะแล้วยังมีคำอื่นที่ใช้เป็นความหมายเดียวกัน เช่น สำนึกสาธารณะ จิตสำนึกสาธารณะ จิตอาสาและจิตสำนึกทางสังคม เป็นต้น คำเหล่านี้มีที่มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Public consciousness และ Public mind (นเรศวรวิชาการ NU Academic. 2553: ออนไลน์) คำทั้งหมดที่กล่าวมานั้นมีความหมายในทิศทางเดียวกันคือ “การที่คนในสังคมมีความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความเต็มใจที่จะทำประโยชน์เพื่อชุมชน ความมีจิตสำนึกทางการเมือง ความเต็มใจที่จะแสดงบทบาทพลเมืองตัวอย่างจริงจังและขยันขันแข็ง ความเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของผู้อื่นเหมือนกับเอาใจใส่ตนเอง หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่เสียหายต่อสิ่งที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของของส่วนรวม” (ฉันทนา จันทร์บรรจง: จิตสาธารณะ โยคีลี: และสุภาภรณ์ กิติรัชดานนท์. 2554: 76) ด้วยเหตุนี้ “จิตสาธารณะ” จึงกลายเป็นประเด็นสำคัญระดับชาติที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญเสมอมา ดังจะเห็นได้จากการบรรจุคำว่า “จิตสาธารณะ” ในคำขวัญวันเด็กแห่งชาติ พุทธศักราช 2554 สมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีว่า “รอบคอบ รู้คิด มีจิตสาธารณะ” (วันเด็กแห่งชาติ. 2554: ออนไลน์) และการมุ่งบประมาณประชาสัมพันธ์ในเรื่องจิตสาธารณะ ดังจะสังเกตได้จากจำนวนป้ายข้อความเชิญชวนลักษณะต่าง ๆ ที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปได้แก่ “งบประมาณมีจำกัด โปรดใช้อย่างประหยัด” “โปรดรักษาความสะอาด” “ห้ามสูบบุหรี่” “โปรดทำความสะอาดก่อนออกจากห้องน้ำ” “กรุณาย่างทิ้งผ้าอนามัยลงโถส้วม” “ปิดเครื่องปรับอากาศก่อนออกจากห้อง” และ “ขึ้นลงชั้นเดียวโปรดใช้บันได”

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณเพื่อปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ แต่จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ระดับความมีจิตสาธารณะของประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์เท่าที่ควร ดังที่สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2544: 22-23) ศึกษาพบว่าสมบัติสาธารณะ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ สวนสาธารณะ ห้องสมุดประชาชน สุขาสาธารณะ สนามกีฬา ศาลาพักผ่อนริมทาง มักอยู่ในสภาพทรุดโทรมหรือชำรุดเสียหาย เพราะผู้ใช้บริการขาดสำนึกในเรื่อง

การดูแลรักษาหรือการเป็นเจ้าของร่วมปัญหาการขาดจิตสาธารณะดังกล่าวนี้ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 6-7) เสนอว่า เป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังกันตั้งแต่วัยเด็กซึ่งเป็นวัยที่มีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมเป็นอย่างดี นอกจากผู้ปกครองแล้วโรงเรียนยังเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกฝังเรื่องจิตสาธารณะให้กับเยาวชนของชาติ ในแวดวงการศึกษา จิตสาธารณะจึงเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการบรรจุเรื่อง “จิตสาธารณะ” ไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกระบวนการปลูกฝังจิตสาธารณะในลักษณะนี้ยังคงเป็นนโยบายสำคัญในการให้การศึกษาเรื่อยมาจนกระทั่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นขั้นต้นสุดท้ายที่มีความสำคัญยิ่งในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับเยาวชน นโยบายการศึกษาในช่วงเวลานี้จึงเน้นเรื่องการสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดโอกาส การส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตแสดงออกหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อส่วนรวมหรือท้องถิ่น

การพัฒนาคนควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสาธารณะในทางที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา ล้วนหวังให้ควมมีจิตสาธารณะซึมซับอยู่ในตัวเยาวชนจนถึงระดับที่เรียกตนเองว่า “บัณฑิต” ได้อย่างสมบูรณ์และกลายเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศเมื่อก้าวออกจากรั้วมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีระดับควมมีจิตสาธารณะในการใช้สาธารณสมบัติส่วนรวมมากน้อยอย่างไร โดยผู้วิจัยเลือกใช้สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นตัวชี้วัดควมมีจิตสาธารณะของนิสิตในครั้งนี้ เพราะห้องสมุดเป็นหน่วยงานสายสนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวกให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยเกิดขึ้นในสถาบันการศึกษานั้น ๆ ซึ่งนิสิตสามารถเข้าถึงและใช้สอยสาธารณสมบัติเดียวกันนี้ได้อย่างเสรีและเท่าเทียมกันตามความต้องการได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ใช้บริการส่วนมากเป็นผู้ที่ผ่านการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้ว นิสิตแต่ละคนอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของพื้นฐานทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู การสั่งสอนของผู้ปกครอง การเรียนรู้จากสถานศึกษา และการปลูกฝังในเรื่องของจิตสาธารณะที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตของบุคคลที่หลากหลาย ดังนั้นเมื่อจำเป็นต้องใช้ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาแห่งเดียวกัน นิสิตจะแสดงระดับของควมมีจิตสาธารณะร่วมกันอย่างไร

ควมมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาควมมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อเปรียบเทียบควมมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา

ควมสำคัญของการวิจัย

การศึกษาควมมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับควมมีจิตสาธารณะว่ามีมากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดแนวทางและวางนโยบายการดำเนินงานห้องสมุดในส่วนของ การส่งเสริมและพัฒนาควมมีจิตสาธารณะต่อการใช้ห้องสมุด และสามารถเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามควมเหมาะสมกับห้องสมุดระดับอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ได้

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตที่มีเพศต่างกันมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน
2. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกันมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน
3. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 15,209 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรให้ได้ไม่ต่ำกว่า 375 คน ตามที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie: & Morgan. 1970: 607-610) ที่กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sandom sampling) ตามคณะวิชา ระดับชั้นปี และเพศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรีโดยข้อคำถามที่สร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี และคณะวิชา โดยมีข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบและตอนที่ 2 แบบวัดความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดให้นิสิตตอบว่าได้ปฏิบัติระดับใดในแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ทุกครั้ง (5) บ่อยครั้ง (4) บางครั้ง (3) นาน ๆ ครั้ง (2) และไม่เคยเลย (1) ซึ่งมีข้อคำถามในเชิงบวกและเชิงลบที่ครอบคลุมในด้านอาคารสถานที่ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านวัสดุครุภัณฑ์และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะของนิสิตโดยผู้วิจัยนำแบบวัดความมีจิตสาธารณะซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 54 ข้อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) แล้วนำมาหาค่า IOC (Index of Objective Congruence) โดยตั้งเกณฑ์ผ่านที่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งข้อคำถามทั้ง 54 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.78-1.00 โดยใช้ได้ทั้งหมด มีข้อคำถามบางข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาและความชัดเจนของข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความตรงไปทดลองใช้กับนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 58 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) และตั้งเกณฑ์ผ่านที่ 0.75 โดยแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงสูงและเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้จริง

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 650 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบพบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 597 ชุด ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 375 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความมีจิตสาธารณะที่สมบูรณ์บันทึกลงในโปรแกรมคำนวณสำเร็จจนครบทุกฉบับ

5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนิสิต ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชาใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตโดยรวม รายด้านและรายข้อใช้ค่าสถิติ t-test แบบ Independent วิเคราะห์เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุด ตามตัวแปรเพศ และใช้ค่าสถิติ F-test วิเคราะห์เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุด ตามตัวแปรระดับชั้นปีและกลุ่มสาขาวิชา กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD

สรุปผลการวิจัย

1. ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ตาราง 1) จากการวิจัยพบว่า นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดทั้ง 3 ด้าน คือ การใช้ของส่วนรวมในห้องสมุด การถือเป็นที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุด และการเคารพสิทธิเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับสูงมาก 3 ข้อ ได้แก่ นิสิตไม่ขีดเขียนข้อความหรือวาดรูปลงบนโต๊ะอ่านหนังสือและจุดบริการต่าง ๆ ในห้องสมุด เมื่อนิสิตใช้ทางเดินขึ้นลงบันไดระหว่างห้องอ่านแต่ละชั้นนิสิตมักจะไม่เปิดประตูทิ้งไว้ และนิสิตยืมหนังสือ

เล่มที่ต้องการก่อนนำหนังสือออกจากห้องสมุด สำหรับข้อที่พบว่านิสิตมีค่าเฉลี่ยจิตสาธาณะในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลาง มี 11 ข้อ ทุกข้อมีความแตกต่างในความคิดเห็นของนิสิตค่อนข้างมากได้แก่ เมื่อนิสิตพบเป็นพิมพ์ของคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นข้อมูลมีสภาพชำรุดเสียหายนิสิตจะไม่เปลี่ยนไปใช้เครื่องใหม่โดยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ เมื่อนิสิตยืมหนังสือไปอ่านแล้วพบว่าหนังสืออยู่ในสภาพชำรุดนิสิตจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ นิสิตไม่เคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุดตามความสะดวกของตนเอง นิสิตส่งกระเป๋าให้เจ้าหน้าที่ตรวจสิ่งของก่อนออกจากห้องสมุดโดยไม่ต้องให้เจ้าหน้าที่ร้องขอ เมื่อนิสิตจำเป็นต้องคุยโทรศัพท์หรือมีการสนทนาในห้องสมุด นิสิตจะไปใช้ในบริเวณที่ห้องสมุดกำหนดให้ นิสิตปิดโทรศัพท์มือถือหรือตั้งระบบสั่นก่อนเข้าใช้ห้องสมุด นิสิตบอกสถานที่จัดเก็บหนังสือให้กับบุคคลที่เข้ามาซักถาม เมื่อนิสิตพบวัสดุอุปกรณ์ภายในห้องสมุดชำรุดเสียหาย นิสิตจะรีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ เมื่อนิสิตพบป้ายที่ห้องสมุดต้องการสื่อสารกับผู้ใช้ แต่บนป้ายมีข้อความผิดพลาด นิสิตจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ นิสิตไม่จับจองที่นั่งอ่านหนังสือภายในห้องสมุดในขณะที่ยังไม่ได้ใช้งาน และเมื่อนิสิตนำคอมพิวเตอร์แบบพกพาเข้ามาใช้ในห้องสมุด หลังจากชาร์ตแบตเตอรี่จนเต็มแล้ว นิสิตจะถอดปลั๊กออกทันที ส่วนข้อที่นิสิตมีจิตสาธาณะในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับต่ำมีเพียง 1 ข้อ คือ เมื่อนิสิตพบเห็นเก้าอี้บางตัวในห้องสมุดอยู่ในสภาพที่ชำรุด นิสิตจะแจ้งแก่บุคลากรห้องสมุด ซึ่งจิตสาธาณะข้อนี้มีความแตกต่างในความคิดเห็นของนิสิตค่อนข้างมาก ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ความมีจิตสาธาณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความมีจิตสาธาณะในการใช้ห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การใช้ของส่วนรวมในห้องสมุด			
1. เมื่อนิสิตใช้หนังสือที่ต้องการอ่านเสร็จแล้วนิสิตจะนำหนังสือไปวางไว้ที่ชั้นพักหนังสือ	4.01	1.06	สูง
2. เมื่อนิสิตต้องการข้อความหรือรูปภาพจากหนังสือหรือวารสารนิสิตก็จะนำไปถ่าย			
เอกสาร			
3. เมื่อนิสิตเคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุด หลังเลิกใช้งานแล้วนิสิตจะเก็บเข้าที่ให้เหมือนเดิม	3.65	1.25	สูง
4. นิสิตไม่ขีดเขียนข้อความหรือวาดรูปลงบนโต๊ะอ่านหนังสือและจุดบริการต่าง ๆ ในห้องสมุด	4.30	0.89	สูง
5. เมื่อนิสิตพบเป็นพิมพ์ของคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นข้อมูลมีสภาพชำรุดเสียหาย นิสิตจะไม่เปลี่ยนไปใช้เครื่องใหม่โดยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ	4.63	0.97	สูงมาก
6. เมื่อนิสิตใช้คอมพิวเตอร์ในห้องบริการอินเทอร์เน็ต นิสิตไม่กดเป็นพิมพ์และเลื่อนเมาส์ไปมาอย่างรุนแรง ซึ่งอาจทำให้ชำรุดเสียหายได้	3.46	1.37	ปานกลาง
7. เมื่อนิสิตพบเห็นเก้าอี้บางตัวในห้องสมุดอยู่ในสภาพที่ชำรุด นิสิตจะแจ้งแก่บุคลากรห้องสมุด	4.44	1.00	สูง
8. นิสิตไม่ใช้คัตเตอร์กรีดกระดาษ เพื่อทำงานส่งอาจารย์บนโต๊ะในห้องสมุดโดยไม่มีแผ่นรอง	2.22	1.25	ต่ำ
9. เมื่อนิสิตใช้ทางเดินขึ้นลงบันไดระหว่างห้องอ่านแต่ละชั้น นิสิตมักจะไม่เบียดประตูทิ้งไว้	4.49	1.00	สูง
10. เมื่อนิสิตยืมหนังสือไปอ่านแล้วพบว่าหนังสืออยู่ในสภาพชำรุด นิสิตจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ	4.53	0.94	สูงมาก
	2.72	1.37	ปานกลาง

ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. นิสิตไม่ใช้ดินสอหรือปากกาขีดเส้นใต้ข้อความสำคัญในหนังสือที่นิสิตหยิบมาใช้หรือยืมออกจากห้องสมุด	4.37	1.04	สูง
12. นิสิตเปิดอ่านหนังสือของห้องสมุดอย่างทะนุถนอม	4.16	0.89	สูง
13. เมื่อนิสิตใช้วารสารที่หยิบมาจากชั้นวางวารสารเสร็จแล้ว นิสิตจะไม่วางวารสารไว้บนชั้น โดยไม่สังเกตว่าจะตรงกับป้ายชื่อหรือไม่	3.74	1.25	สูง
14. หากนิสิตสังเกตว่าโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุดที่นิสิตจะใช้นั่งอ่านหนังสือมีฝุ่นเกาะ นิสิตจะไม่ใช้ปกหนังสือมาปิดฝุ่น	4.25	1.12	สูง
15. เมื่อนิสิตใช้คอมพิวเตอร์ในห้องบริการอินเทอร์เน็ตเสร็จแล้ว นิสิตตรวจความเรียบร้อยของเครื่องคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในสภาพเหมือนก่อนใช้งาน	3.80	1.10	สูง
16. นิสิตไม่เคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุดตามความสะดวกของตนเอง	3.26	1.23	ปานกลาง
17. ในขณะที่นิสิตนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด นิสิตไม่นั่งโยกเก้าอี้ไปมา	4.04	1.11	สูง
18. นิสิตใช้คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในห้องสมุดด้วยความระมัดระวัง เพราะเกรงว่าจะชำรุดเสียหายได้	4.00	1.03	สูง
19. นิสิตทิ้งขยะลงในถังขยะที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้	4.49	0.96	สูง
20. เมื่อนิสิตต้องการขึ้นลงอาคารห้องสมุด 1-2 ชั้น นิสิตจะใช้บันไดแทนการใช้ลิฟต์	4.11	1.14	สูง
21. เมื่อนิสิตใช้ห้องศึกษาค้นคว้ากลุ่มเรียบร้อยแล้ว นิสิตจะปิดไฟและเครื่องปรับอากาศก่อนออกจากห้อง	4.11	1.21	สูง
รวม	3.94	0.46	สูง
การถือปฏิบัติที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุด			
1. นิสิตแจ้งเจ้าหน้าที่ เมื่อพบปัญหาเรื่องการใช้เครื่องปรับอากาศ	3.48	1.45	สูง
2. นิสิตรักษาหนังสือที่ยืมออกจากห้องสมุด โดยไม่ให้เกิดความชำรุดหรือเสียหาย	4.34	0.85	สูง
3. เมื่ออ่านหนังสือในห้องสมุดเสร็จแล้ว ก่อนที่นิสิตจะออกจากห้องสมุด นิสิตไม่วางหนังสือไว้ที่โต๊ะอ่านหนังสือนั้น	3.52	1.41	สูง
4. นิสิตยืมหนังสือเล่มที่ต้องการ ก่อนนำหนังสือออกจากห้องสมุด	4.56	0.84	สูงมาก
5. นิสิตดูแลความสะอาดเรียบร้อยบริเวณโต๊ะอ่านหนังสือหลังเลิกใช้งาน	4.13	0.94	สูง
6. นิสิตไม่ทิ้งขยะไว้ตามที่นั่งอ่านหนังสือหรือตามชอกชั้นหนังสือ	4.47	1.07	สูง
7. นิสิตส่งกระเป๋าให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสิ่งของก่อนออกจากห้องสมุด โดยไม่ต้องให้เจ้าหน้าที่ร้องขอ	2.92	1.55	ปานกลาง
8. เมื่อนิสิตนำหนังสือไปถ่ายเอกสารเสร็จแล้ว นิสิตไม่วางหนังสือเล่มนั้นไว้บนโต๊ะบริเวณหน้าห้องถ่ายเอกสาร	4.28	1.16	สูง
9. เมื่อนิสิตจำเป็นต้องคุยโทรศัพท์หรือมีการสนทนาในห้องสมุด นิสิตจะไปใช้ในบริเวณที่ห้องสมุดกำหนดให้	3.36	1.30	ปานกลาง
10. นิสิตไม่นำอาหาร ขนมหรือน้ำเข้ามารับประทานภายในห้องสมุด	3.81	1.16	สูง
11. นิสิตไม่คุยกันเสียงดังจนรบกวนสมาธิในการอ่านของผู้อื่น	3.69	1.17	สูง
12. นิสิตปิดโทรศัพท์มือถือหรือตั้งระบบสั่นก่อนเข้าใช้ห้องสมุด	3.42	1.37	ปานกลาง
13. นิสิตบอกสถานที่จัดเก็บหนังสือให้กับบุคคลที่เข้ามาซักถาม	3.43	1.20	ปานกลาง

ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
14. นิสิตไม่ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลอื่นในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูล	4.12	4.12	สูง
15. เมื่อนิสิตเห็นหนังสือตกอยู่บนพื้นห้องสมุด นิสิตจะหยิบขึ้นวางบนโต๊ะหรือบนชั้นหนังสือที่อยู่ใกล้	3.70	1.16	สูง
16. เมื่อนิสิตอ่านหนังสือยังไม่จบ นิสิตจะไม่พับมุมหนังสือหน้าที่ย่านค้างไว้	4.02	1.22	สูง
17. เมื่อนิสิตยืมอุปกรณ์ของฝ่ายโสตทัศนวัสดุจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หลังเลิกใช้แล้ว นิสิตจะนำมาส่งคืนอย่างครบถ้วน	4.36	1.03	สูง
18. เมื่อนิสิตพบวัสดุอุปกรณ์ภายในห้องสมุดชำรุดเสียหาย นิสิตรีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ	3.42	1.24	ปานกลาง
19. นิสิตไม่ขีดเขียนข้อความเพิ่มเติมบนป้ายประชาสัมพันธ์หรือป้ายที่ติดอยู่ตามจุดบริการต่าง ๆ	4.43	1.06	สูง
20. นิสิตค้นหาหนังสือที่ต้องการด้วยตนเอง ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	4.36	0.93	สูง
21. เมื่อนิสิตต้องการยืม-คืนหนังสือในขณะที่มีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก นิสิตจะเข้าแถวเพื่อรอรับบริการอย่างเป็นระเบียบ	4.40	0.92	สูง
22. เมื่อนิสิตใช้ลิฟต์ในห้องสมุด หากมีนิสิตคนอื่นกำลังเดินมา นิสิตจะกดลิฟต์เพื่อรอขึ้นพร้อมกัน	4.41	0.94	สูง
23. เมื่อนิสิตพบป้ายในห้องสมุดที่ต้องการสื่อสารกับผู้ใช้แต่บนป้ายมีข้อความผิดพลาด นิสิตจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ	2.65	1.40	ปานกลาง
รวม	3.88	0.51	สูง
การเคารพสิทธิเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุด			
1. นิสิตนำหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดมาส่งคืนได้ทันตามกำหนด	4.05	.95	สูง
2. เมื่อนิสิตพบเห็นโทรศัพท์ กระเป๋าหรือสิ่งของของผู้อื่นลืมทิ้งไว้ในห้องสมุด นิสิตจะนำส่งคืนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทันที	4.26	1.11	สูง
3. นิสิตไม่จับจองที่นั่งอ่านหนังสือภายในห้องสมุด ในขณะที่ยังไม่ได้ใช้งาน	3.33	1.32	ปานกลาง
4. เมื่อนิสิตนำคอมพิวเตอร์แบบพกพาเข้ามาใช้ในห้องสมุด หลังจากชาร์ตแบตเตอรี่จนเต็มแล้ว นิสิตถอดปลั๊กออกทันที	3.18	1.39	ปานกลาง
5. นิสิตไม่หยิบสิ่งของที่ติดตั้งภายในอาคารห้องสมุดไปเป็นสมบัติส่วนตัว	4.34	1.19	สูง
6. ในการใช้หนังสือแต่ละครั้ง นิสิตจะหยิบหนังสือออกจากชั้นหนังสือเท่าที่จำเป็น	4.02	1.07	สูง
7. นิสิตไม่นำหนังสือในห้องสมุดที่ตนสนใจอ่าน แต่ยังไม่อ่านไปซ่อนไว้ที่ชั้นหนังสืออื่น เพื่อจะได้มาอ่านต่อในวันหลัง	4.15	1.21	สูง
8. นิสิตไม่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลของห้องสมุดอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน โดยไม่สนใจว่าใครจะมาต่อคิว	4.14	1.20	สูง
9. นิสิตไม่วางสิ่งของของตนเองไว้เต็มโต๊ะอ่านหนังสือ ทำให้ผู้อื่นไม่สามารถนั่งร่วมโต๊ะได้	4.04	1.21	สูง

ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10. เมื่อนิสิตเข้าใช้ลิฟต์ในห้องสมุด นิสิตจะเดินชิดด้านในเพื่อเปิดโอกาสให้คนข้างหลังเข้าใช้ได้โดยง่าย	4.30	1.03	สูง
รวม	3.98	0.64	สูง
รวมทุกด้าน	3.94	0.48	สูง

2. เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ จากการวิจัยพบว่านิสิตที่มีเพศต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยนิสิตเพศหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตเพศชายเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตเป็นรายด้าน พบว่านิสิตที่มีเพศต่างกันมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตเพศหญิงมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดทั้ง 3 ด้านสูงกว่านิสิตเพศชาย

3. เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรระดับชั้นปีจากการวิจัยพบว่านิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตเป็นรายด้าน พบว่านิสิตชั้นปีที่ 4 มีจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวมในห้องสมุดและด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุดสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 3 มีจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวมในห้องสมุดและด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุดสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1

4. เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชาจากการวิจัยพบว่านิสิตที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตเป็นรายด้าน พบว่านิสิตที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดให้จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประการหนึ่งของอัตลักษณ์นิสิต มศว ที่กล่าวว่า “มศว คือผู้ให้ เราจึงภาคภูมิใจในความเป็น มศว” ในอัตลักษณ์เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีกลไกสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ดังกล่าวให้เกิดขึ้นโดยผ่านโครงการค่ายเสริมสร้างอัตลักษณ์นิสิต มศว ที่จัดให้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกคนและทุกคณะในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมการปฐมนิเทศต้อนรับนิสิตใหม่และโครงการค่ายเสริมสร้างอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนานิสิตให้มีจิตสาธารณะ ได้แก่ กิจกรรมสวนสวย มศว งาม กิจกรรมห้องเรียนสิ่งแวดล้อม กิจกรรมปลูกต้นไม้สายสัมพันธ์ และกิจกรรม มศว สวยด้วยสองมือเราที่เป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะโดยใช้นิสิตเป็นแบบอย่างที่ดีในการกล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์ กิจกรรมการวิเคราะห์จริยธรรมที่ตีความเกี่ยวกับความดีที่นำยกย่องและนำเอาเป็นแบบอย่าง และกิจกรรมห้องเรียนอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่เป็นกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะและปลูกฝังค่านิยมทางความคิดให้แก่นิสิต เป็นต้น ซึ่ง

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยา คูหา และสุวิมล นรอนอาจ (2554: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาจิตสาธารณะ และรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี พบว่านักศึกษามีจิตสาธารณะในระดับมาก โดยเป็นการศึกษาจิตสาธารณะในด้านการเต็มใจช่วยเหลือสังคม ด้านการตระหนักรู้และช่วยแก้ปัญหา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และด้านการรับรู้ในสิทธิและหน้าที่

สำหรับผลการวิจัยความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตที่พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับสูงมาก 3 ข้อ ได้แก่ นิสิตไม่ขีดเขียนข้อความหรือวาดรูปลงบนโต๊ะอ่านหนังสือและจุดบริการต่าง ๆ ในห้องสมุด เมื่อนิสิตใช้ทางเดินขึ้นลงบันไดระหว่างห้องอ่านแต่ละชั้น นิสิตมักจะไม่เปิดประตูทิ้งไว้ และนิสิตยืมหนังสือเล่มที่ต้องการก่อนนำหนังสือออกจากห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตตระหนักในการใช้ของส่วนรวมและการถือเป็นที่หน้าที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวม ในการเข้าใช้ห้องสมุดที่จะต้องช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวมร่วมกันเพื่อให้สามารถใช้ได้ในระยะเวลาที่ยาวนาน ซึ่งการที่ห้องสมุดมีการรณรงค์ประหยัดไฟฟ้าจึงอาจส่งผลให้นิสิตไม่เปิดประตูทิ้งไว้เมื่อเดินขึ้นลงบันไดระหว่างห้องอ่านแต่ละชั้น และการปฏิบัติตามระเบียบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่าด้วยการใช้ห้องสมุด พ.ศ. 2540 ทำให้นิสิตต้องยืมหนังสือก่อนนำออกจากห้องสมุด เพราะถ้านิสิตฝ่าฝืนจะได้รับการพิจารณาโทษและอาจต้องรับผิดชอบทางอาญา

สำหรับข้อที่พบว่านิสิตมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลางมี 11 ข้อ ซึ่งจิตสาธารณะทุกข้อมีความแตกต่างในความคิดเห็นของนิสิตค่อนข้างมากได้แก่ เมื่อนิสิตพบเป็นพิมพ์ของคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นข้อมูลมีสภาพชำรุดเสียหาย นิสิตจะไม่เปลี่ยนไปใช้เครื่องใหม่โดยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ เมื่อนิสิตยืมหนังสือไปอ่านแล้วพบว่าหนังสืออยู่ในสภาพชำรุด นิสิตจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ นิสิตไม่เคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุดตามความสะดวกของตนเอง นิสิตส่งกระดาษให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสิ่งของก่อนออกจากห้องสมุด โดยไม่ต้องให้เจ้าหน้าที่ร้องขอ เมื่อนิสิตจำเป็นต้องคุยโทรศัพท์หรือมีการสนทนาในห้องสมุดนิสิตจะไปใช้ในบริเวณที่ห้องสมุดกำหนดให้นิสิตปิดโทรศัพท์มือถือหรือตั้งระบบสั่นก่อนเข้าใช้ห้องสมุด นิสิตบอกสถานที่จัดเก็บหนังสือให้กับบุคคลที่เข้ามาซักถาม เมื่อนิสิตพบวัสดุอุปกรณ์ภายในห้องสมุดชำรุดเสียหาย นิสิตรีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบเมื่อนิสิตพบป้ายที่ห้องสมุดต้องการสื่อสารกับผู้ใช้แต่บนป้ายมีข้อความผิดพลาด นิสิตจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ นิสิตไม่จับจองที่นั่งอ่านหนังสือภายในห้องสมุด ในขณะที่ยังไม่ได้ใช้งานและเมื่อนิสิตนำคอมพิวเตอร์แบบพกพาเข้ามาใช้ในห้องสมุด หลังจากชาร์ตแบตเตอรี่จนเต็มแล้ว นิสิตถอดปลั๊กออกทันทีการที่ผลการวิจัยข้างต้นพบว่านิสิตจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบในกรณีพบเห็นหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ และป้ายประชาสัมพันธ์มีสภาพชำรุดเสียหาย อาจเป็นเพราะนิสิตบางคนเห็นว่าเป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่จะเป็นผู้ดูแล ในขณะที่นิสิตบางคนเห็นว่าตนเองสามารถช่วยดูแลได้ สำหรับความมีจิตสาธารณะของนิสิตในกรณีการเคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ การจับจองที่นั่งอ่านหนังสือ และการชาร์ตแบตเตอรี่ของคอมพิวเตอร์แบบพกพา อาจเป็นเพราะนิสิตบางคนได้คำนึงถึงการใช้ของส่วนรวมที่จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ ขณะที่นิสิตบางคนเห็นว่าการกระทำของตนเองไม่ส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น สำหรับความมีจิตสาธารณะของนิสิตในกรณีการให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสิ่งของก่อนออกจากห้องสมุดและการคุยโทรศัพท์หรือสนทนาในบริเวณที่ห้องสมุดกำหนด อาจเป็นเพราะนิสิตบางคนทราบเกี่ยวกับระเบียบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่าด้วยการใช้ห้องสมุด พ.ศ. 2540 จึงทำให้นิสิตปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ขณะที่นิสิตบางคนไม่ทราบระเบียบหรือทราบแต่ไม่ปฏิบัติตาม ส่วนการมีจิตสาธารณะของนิสิตในกรณีการบอกสถานที่จัดเก็บหนังสือให้กับบุคคลที่เข้ามาซักถาม อาจเป็นเพราะนิสิตบางคนเคยมีประสบการณ์ในสถานการณ์ดังกล่าว ขณะที่นิสิตบางคนไม่เคยพบสถานการณ์นี้ จึงไม่สามารถที่จะระบุความมีจิตสาธารณะได้

ส่วนข้อที่นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับต่ำ คือ เมื่อนิสิตพบเห็นเก้าอี้บางตัวในห้องสมุดอยู่ในสภาพที่ชำรุด นิสิตจะแจ้งแก่บุคลากรห้องสมุด ซึ่งจิตสาธารณะข้อนี้มีความแตกต่างในความคิดเห็นของนิสิตค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตบางคนเห็นว่าการดูแลสภาพของโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุดเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่

ห้องสมุดที่จะตรวจดูความเรียบร้อยของโต๊ะเก้าอี้ที่ใช้นั่งอ่านหนังสือมากกว่าที่จะเป็นหน้าที่ของนิสิต ในขณะที่นิสิตบางคนเห็นว่าตนเองสามารถช่วยดูแลความเรียบร้อยในเรื่องดังกล่าวได้

2. ผลการวิจัยพบว่านิสิตที่มีเพศต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันโดยนิสิตเพศหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตเพศชายทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตเพศหญิงมีความอ่อนโยน ละเอียดย่อนและเรียบร้อยกว่าเพศชาย (กาญจนา คำสุวรรณ: และนิตยา เสาร์มณี. 2524: 48; พิมลพรรณ เชื้อบางแก้ว. 2553: 35) จึงอาจส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัดและคำนึงถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ นอกจากนี้ปัจจัยทางจิตสังคมในด้านเอกลักษณ์แห่งตนและด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทนุสนสามารถทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงได้ ซึ่ง ธนิตา ทองมีเหลือและคณะ (2550: บทคัดย่อ) ได้อธิบายว่า เอกลักษณ์แห่งตน คือ การที่บุคคลเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนตามที่สังคมและวัฒนธรรมกำหนดไว้ และมองเห็นว่าลักษณะความรู้ความสามารถและความต้องการของตนนั้นสามารถทำทุกอย่างได้ตามมาตรฐานของตนเองและของสังคมไปพร้อมกัน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทนุสน คือ การอบรมเลี้ยงดูเป็นพื้นฐานของการปลูกฝังพฤติกรรมของแต่ละบุคคลในการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งปัจจัยทางจิตสังคมดังกล่าวสามารถทำนายคุณลักษณะจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงได้จึงอาจส่งผลให้นิสิตเพศหญิงแสดงออกซึ่งความมีจิตสาธารณะได้มากกว่านิสิตเพศชายโดยประเด็นการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อความมีจิตสาธารณะของนิสิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาร์ท และคนอื่นๆ (Smart: et al. 2000: 4-9) มุกเคอจี (Mukherjee. 2010: Abstract) และ เชน และคู (Cheng: &Khuo. 2011: 3-8) ที่พบว่าลักษณะพื้นฐานทางครอบครัวมีผลต่อความมีจิตสาธารณะของนิสิต ซึ่งผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ (2554: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน

3. ผลการวิจัยพบว่านิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันโดยนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตเป็นรายด้าน พบว่านิสิตชั้นปีที่ 4 มีจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวมในห้องสมุดและด้านการถือเงินหน้าที่ที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุดสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 3 มีจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวมในห้องสมุดและด้านการถือเงินหน้าที่ที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุดสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการใช้และการเรียนรู้ในห้องสมุดมาเป็นระยะเวลาที่มากกว่าจึงทำให้มีจิตสาธารณะในการเข้าใช้ห้องสมุดและการถือเงินหน้าที่ที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุดสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลละออ แสงสุข (2553: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในเยาวชนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และ อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ (2554: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีต่างกัน มีจิตสาธารณะแตกต่างกัน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

4. ผลการวิจัยพบว่านิสิตที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่นิสิตทุกคนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการปลูกฝังความมีจิตสาธารณะจากการเข้าค่ายเสริมสร้างอัตลักษณ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาศักยภาพนิสิตให้เป็นผู้มีอัตลักษณ์ ซึ่งรวมถึงความมีจิตสาธารณะ การสร้างความรักความสามัคคีในหมู่นิสิต ตลอดจนความรักความผูกพันและความภาคภูมิใจที่นิสิตมีต่อสถาบัน นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวแล้วนิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกคณะวิชาต้องเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปที่มุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และการสร้างอัตลักษณ์ให้เกิดขึ้นในตัวนิสิต ประเด็นเกี่ยวกับจิตสาธารณะหรือจิตอาสาเป็นประเด็นหนึ่งที่รายวิชาศึกษาทั่วไปได้ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชา มศว 151 การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ที่มุ่ง

พัฒนานิสิตให้มีจิตสาธารณะและเป็นอัตลักษณ์ประจำการหนึ่งของนิสิต มคอ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่านิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดบางข้ออยู่ในระดับปานกลางและต่ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การพบเห็นของส่วนรวมในห้องสมุดมีสภาพชำรุดหรือเกิดความผิดพลาด เช่น การชำรุดของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แก้วที่ นั่งอ่านหนังสือ ตัวเล่มของหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ภายในห้องสมุดป้ายประชาสัมพันธ์ที่มีข้อผิดพลาด เป็นต้น นิสิตจะแจ้งให้ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ ดังนั้นเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะในเรื่องดังกล่าวให้สูงขึ้น ห้องสมุดควรขอความร่วมมือจาก นิสิตเกี่ยวกับการใช้ของส่วนรวมในห้องสมุด

2. จากผลการวิจัยที่พบว่านิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อปฏิบัติและ มารยาทในการเข้าใช้ห้องสมุด เช่น การไม่เคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ การไม่จับจองที่นั่งอ่านหนังสือ การปิดโทรศัพท์ก่อนการเข้าใช้ ห้องสมุดหรือใช้โทรศัพท์ในบริเวณที่ห้องสมุดกำหนดให้ และการส่งกระเป๋าให้เจ้าหน้าที่ตรวจ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อส่งเสริม ความมีจิตสาธารณะในเรื่องดังกล่าวให้สูงขึ้น ห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์และชี้แจงเกี่ยวกับข้อปฏิบัติและมารยาทในการ เข้าใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง

3. จากผลการวิจัยที่พบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับต่ำกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ดังนั้น ห้องสมุดควรขอความร่วมมือจากผู้สอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนิสิต

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด

ห้องสมุดควรกำหนดนโยบายส่งเสริมและพัฒนาความมีจิตสาธารณะแก่นิสิต โดยการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการ มีจิตสาธารณะ เช่น การทำป้ายประกาศ การเผยแพร่คลิปตัวอย่างของการใช้ห้องสมุดอย่างมีจิตสาธารณะ การให้ คำชมเชยยกย่องนิสิตที่ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี การจัดกิจกรรมช่วยเหลือห้องสมุดหรือส่วนรวมเพื่อสร้างจิตสำนึก เป็นต้น รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบและมารยาทการใช้ห้องสมุดแก่นิสิตในการปฐมนิเทศและการใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คำสุวรรณ; และนิตยา เสาร์มณี. (2524). **จิตวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: วัฒนาการพิมพ์.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง; จิตราภรณ์ ไยศิลป์; และ สุภาภรณ์ กิติรัชดานนท์. (2554, พฤษภาคม-สิงหาคม). ผลกระทบ ของนโยบายรัฐบาลต่อการปลูกฝังจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับการศึกษา ภาคบังคับ. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์**. 13(2): 73-91.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: วี พรินท์.
- ชนิดา ทองมีเหลือ; และคนอื่นๆ. (2550). **รายงานการวิจัยปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. กรุงเทพฯ: สาขาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. นครสวรรค์วิชาการ NU Academic. (2553, มกราคม). **จิตสาธารณะ**. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2554, จาก http://www.academic.nu.ac.th/content_view.php?n_id=44&img=&action=view

- นวลละอ อ แสงสุข. (2553, กรกฎาคม-ธันวาคม). จิตสำนึกสาธารณะในเยาวชน: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. **วารสารวิจัยรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 13(2): 10-27.
- พิมลพรรณ เชื้อบางแก้ว. (2553). **การพัฒนาบุคลิกภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 11. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ.
- วันเด็กแห่งชาติ**. (2554). สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2554, จาก [http://th.wikipedia.org/wiki/วันเด็กแห่งชาติ_\(ประเทศไทย\)](http://th.wikipedia.org/wiki/วันเด็กแห่งชาติ_(ประเทศไทย))
- สุชาติ จักรพิสุทธิ์. (2544, กรกฎาคม). จิตสำนึกสาธารณะ. **ศิลปวัฒนธรรม**. 20(3): 22-23.
- อริยา คูหา: และสุวิมล นรองอาจ. (2554, พฤษภาคม-สิงหาคม). จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**. 3(2): 81-93.
- Cheng, Wan Hua: & Khoo, Ee Wan. (2011). **Research Report: Civic Mindedness Components, Correlates and Implications for the Public Service**. Singapore: Civil Service College.
- Krejcie, Robert V.: & Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. **Journal of Educational and Psychological Measurement**. 30: 607-610.
- Mukherjee, Mousumi. (2010). **Attitudes towards Global Civic-mindedness and Engagement before and after Study Abroad: A Study of Undergraduate Students at International Study Abroad Centers of an American University**. Dissertation M.A. (Cultural and Educational Policy Studies). Chicago, IL: Graduate School Loyola University Chicago.
- Smart, Diana: et al. (2000, Spring/Summer). The Development of Civic Mindedness in Australian Adolescents. **Family Matters Australian Institute of Family Studies**. 57(4-9): 1-9.